

Sphodrus leucophthalmus

Kvarnlöpare

Skalbaggar, Jordlöpare m.fl.

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Nationellt utdöd (RE)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Coleoptera (skalbaggar), **Familj:** Carabidae (jordlöpare), **Släkte:** *Sphodrus*, **Art:** *Sphodrus leucophthalmus* - kvarnlöpare (Linnaeus, 1758) **Synonymer:** *källarlöpare*

Kännetecken

Med sina 20–26 mm är kvarnlöparen en av våra större jordlöpare. Den är enfärgat brunsvart, slank och plattad med långa, slanka ben och antenner och små ögon.

Utbredning och status

Fram till 1800-talets slut någorlunda sammanhängande utbredd längs västkusten från Skåne till Göteborgstrakten, främst i städer. Ställvis påträffades arten i stort antal, så t.ex. i Delbancos kvarnar i Mölndal. Därutöver finns isolerade fynd av enstaka exemplar från Småland (Kalmar), Västergötland (Mariestad), Uppland (Uppsala) och Västmanland (Västerås). Det senaste fyndet gjordes i Halmstad 1940. Närmast utanför Sverige är arten påträffad i Danmark och Finland, i båda länderna nu betecknad som försvunnen (senaste fynd 1907 resp. 1946). I övrigt förekommer arten i Europa, Nordafrika och västra Asien och vidare österut till Afghanistan och norra Indien.

Ekologi

Ett rovdjur som i Sverige uteslutande påträffats synantropt i mörka, smutsiga inomhusmiljöer: i källare, stall, bagerier, kvarnar etc. tillsammans med *Laemostenus terricola*, dödsbudsarter *Blaps* sp. och kackerlackor. Möjligen finns en anknytning till djurbon, t.ex. av råttor och andra smågnagare. Även i övriga delar av Europa lever arten så gott som uteslutande inomhus, längre söderut påträffas den emellertid även i det fria (t.ex. i grottor).

Hot

Artens försvinnande är en följd av ändrad djurhållning, ändrade byggnadsformer (betonggolv i stället för jordgolv i stall och ladugårdar) och förbättrad inomhushygien.

Åtgärder

Artens försvinnande är en följd av ändrad djurhållning, ändrade byggnadsformer (betonggolv i stället för jordgolv i stall och ladugårdar) och förbättrad inomhushygien.

Litteratur

Lindroth, C. 1986. The Carabidae, Coleoptera of Fennoscandia and Denmark. *Fauna Ent. Scand.* 15.

Författare

Håkan Ljungberg 1999. Rev. Håkan Ljungberg 2005. © ArtDatabanken, SLU 2005.